

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Herre Jesus, låt oss se ljus i ditt Ords ljus. Hjälp oss att ta oss till vara för alla falska spekulationer och förnekelse av din återkomst till domen. Amen.

Predikotext: Upp 20:11–21:1

11 Och jag såg en stor vit tron och honom som satt på den. För hans ansikte flydde jord och himmel, och det fanns ingen plats för dem. 12 Och jag såg de döda, stora och små, stå inför tronen. Och böcker öppnades, och ännu en bok öppnades, livets bok. Och de döda dömdes efter sina gärningar, efter det som stod skrivet i böckerna. 13 Och havet gav igen de döda som fanns i det, och döden och helvetet gav igen de döda som fanns i dem, och var och en dömdes efter sina gärningar. 14 Och döden och helvetet kastades i eldsjön. Detta, det vill säga eldsjön, är den andra döden. 15 Och om någon inte fanns skriven i livets bok kastades han i eldsjön.

21:1 Och jag såg en ny himmel och en ny jord. Den första himlen och den första jorden var borta, och havet fanns inte mer.

Uppenbarelsebokens disposition: sju stora huvudavsnitt, där yttersta domen finns med i varje avsnitt. Illustration:

Upp_diagram.007.png (från bibelstudier 2014). Ingår som sista bild i:

https://sanktjohannes.info/wp-content/uploads/2024/11/upp_diagram.pdf

(Jag hänvisar till Borgström: Utläggning av Uppenbarelseboken (motsvarande Becker: Illestyskirjan selitys, övers. av The Distant Triumph Song). Det finns också ett manus från mina bibelstudier åren 2014–2016 på vår webbplats, under Media > Bibelstudier.)

Vi är nu i det sista avsnittet, och vi kan säga att det är den definitiva beskrivningen av yttersta domen. Vi ska hålla i minnet att Uppenbarelseboken är en syn som aposteln Johannes fick se på Patmos, dit han var förvisad som straff för sin verksamhet. Det påminns vi om i själva texten: "Och jag såg." Vi ska lyfta fram tre saker i texten som kan ge bekymmer, för att till sist sammanfatta med blicken mot härlighetens land:

1. Dom över de döda
2. Livets bok
3. Helvetet och eldsjön

1. Dom över de döda

Det är ingen svårighet att se att det är Jesus, Människosonen, som är domaren som sitter på den stora vita tronen. Jesus säger ju i Matt 25:31ff att han ska sätta sig på sin härlighets

	I Breven	II Sigillen	III Basunerna	IV Synerna	V Skålarna	VI Antikrist	VII Kr. och Satan	
I N L E D N I N G 1: 1– 20	Efesus 2:1–7	1. sigillet: vita hästen 6:1–2	1. basunen: hagel och eld 8:7	1. synen: kvinnan i solen 12:1–7	1. skålen: bölder 16:1–2	Antikrists makt (17:1–8) och undergång (18:1–24) Kristi slutliga seger (19:1–21) (Satans jordiska agenters slutliga undergång)	Seger över Satan (20:1–10) Yttersta domen (20:11–15) Kristi och hans kyrkas slutliga triumf (21:1–22:7) (Satans undergång)	S A M M A N F A T T N I N G 22: 8– 21
	Smyrna 2:8–11	2. sigillet: röda hästen 6:3–4	2. basunen: blod 8:8–9	2. synen: vildjuret från havet 13:1–10	2. skålen: blod i havet 16:3			
	Pergamus 2:12–17	3. sigillet: svarta hästen 6:5–6	3. basunen: bittert vatten 8:10–11	3. synen: vildjuret från jorden 13:11–18	3. skålen: blod i vattnen 16:4–7			
	Tyatira 2:18–29	4. sigillet: gulbleka hästen 6:7–8	4. basunen: mörker 8:12–13	4. synen: de 144 000 i himlen 14:1–5	4. skålen: brännande hetta 16:8–9			
	Sardes 3:1–6	5. sigillet: själarna 6:9–11	5. basunen: rök, gräshoppor 9:1–12	5. synen: flygande änglar 14:6–13	5. skålen: mörker 16:10–11			
	Filadelfia 3:7–13	6. sigillet: yttersta domen 6:12–19	6. basunen: armén från öster 9:13–21	6. synen: yttersta domen 14:14–20	6. skålen: armén från öster 16:12–16			
	Laodicea 3:14–22	Mellanakt: kyrkan på jorden, i himlen 7:1–8; 9–17	Mellanakt: martyrkyrkan 10:1–11:14	7. synen: de sju skålarna 15:1–8	7. skålen: världens ände 16:17–21			
	Mellanakt: förspel till de sju sigillen 4:1–5:14	7. sigillet: de sju basunerna 8:1–6	7. basunen: världens ände 11:15–19					

tron och samla alla folk. Alla människor ska stå inför Hans domstol, både de som väcks upp ur gravarna och de som lever när Jesus kommer tillbaka.

Vilka är de döda? Havet gav igen de döda, och döden och helvetet gav igen de döda som fanns i dem, och de döda dömdes efter sina gärningar.

Paulus skriver i 2 Kor 5:10:

Vi måste alla träda fram inför Kristi domstol, för att var och en ska få igen vad han har gjort här i livet, gott eller ont.

Det är inte bara de som väcks upp ur gravarna som ska stå inför Domaren. Det ska alla. Jesus säger att alla folk ska ställas inför honom.

"De döda" är alltså inte identiskt med de som väcks upp ur gravarna. Det gäller också dem som lever kvar när Jesus kommer. Vi ska se på en annan text för domsöndagen, Joh 5:25, där Jesus säger:

Jag säger er sanningen: Det kommer en tid, och den är redan här, när de döda ska höra Guds Sons röst, och de som hör den ska få liv.

Här talar Jesus också om "de döda". Tidpunkten är nu: "redan här". Men lite längre fram säger han (v 28f):

Det kommer en tid när alla som ligger i gravarna ska höra hans röst och komma ut. De som har gjort gott ska uppstå till liv, och de som har gjort ont ska uppstå till dom.

Här talar Jesus om "alla som ligger i gravarna". Den här tidpunkten är längre fram i tiden, nämligen på den yttersta dagen. Här talar Jesus om två grupper av människor: de som gjort gott och de som gjort ont. Lägg märke till skillnaden: till liv – till dom. Men vad betyder det att de som gjort gott ska uppstå till liv?

Det säger han i v 24:

Jag säger er sanningen: Den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv. Han drabbas inte av domen utan har gått över från döden till livet.

Här är det noga med tempus: "har evigt liv", och "har gått över från döden till livet". Orden

"hör" och "tror" står i presens particip, vilket är en pågående handling. Likaså anger "har evigt liv" att det sker nu. Däremot är orden "har gått över" perfekt, precis som vår svenska översättning, och det säger att det har skett och kommer att fortsätta. Det eviga livet har börjat här för den som tror. Att Jesus säger att de som har gjort gott ska uppstå till liv är en bekräftelse av att det liv som de redan har här i tron kommer att fortsätta.

Nu tillbaka till v 25:

de döda ska höra Guds Sons röst, och de som hör den ska få liv.

Här handlar det om de andligen döda. Av vår natur är alla människor andligen döda, eftersom alla av naturen är fiender till Gud och därmed döda inför honom. Dessa döda får liv när de hör Guds Sons röst. De föds på nytt. En naturlig människa har inget andligt liv. Hon är död i synd. Genom den nya födelsen börjar hon leva det liv som sedan bekräftas på den yttersta dagen.

Inför tronen ska alla människor dömas efter sina gärningar. Därför öppnas böcker där allt de gjort beskrivs. Ingen av oss består det här provet om vi står där ensamma med våra gärningar och hänvisar till dem. Det är därför som de som blir förkastade av Jesus skyller ifrån sig: "När såg vi dig hungrig och gav dig inte att äta ...?" De tänker på vad de själva har utträttat och de hittar inga fel. Men Jesus har lovat att de som tror inte kommer under någon dom. Hur är det möjligt, då alla ska dömas? Vi går nu över till den andra punkten.

2. Livets bok

Och böcker öppnades, och ännu en bok öppnades, livets bok.

Lägg märke till skillnaden mellan "böckerna", som innehåller alla människors alla gärningar, och "livets bok". Den innehåller ingenting av de saligas gärningar, utan bara deras namn. Det finns sju ställen i Uppenbarelseboken där denna bok nämns.

Det första finns i brevet till Sardes, Upp 3:5:

Den som segrar ska alltså bli klädd i vita kläder, och jag ska aldrig stryka hans namn

ur livets bok utan kännas vid hans namn inför min Far och hans änglar.

Det andra finns i 13:8 och handlar om vild-djuret från havet, den antikristliga världsmakten:

Alla jordens invånare kommer att tillbe det, alla som inte från världens skapelse har sitt namn skrivet i livets bok som tillhör Lammet som är slaktat.

Den här versen kan tolkas på två sätt och det visas också genom olika översättningar. Båda är möjliga. Det andra alternativet framgår av SFB98 (jfr finska: Biblia):

Alla jordens invånare kommer att tillbe det, alla som inte har sitt namn skrivet i livets bok som tillhör Lammet som är slaktat från världens grundläggning.

Den här tolkningen är också biblisk, eftersom Gud i sin allvisa råd hade planerat Lammets död för världens synder redan av evighet. Men om vi nu håller oss till den förra tolkningen (som också används i moderna finska översättningar; Biblia har den senare tolkningen) beskriver den Bibelns undervisning om att Gud av evighet har utvalt de saliga och skrivit in deras namn i Livets bok. Så sägs det också i det tredje stället 17:8: "har sina namn skrivna i livets bok sedan världens skapelse".

Det fjärde och femte stället där "livets bok" nämns finns här i vår text på två ställen. Det sjätte stället är 21:27:

Aldrig ska något orent komma in i den, och inte heller den som ägnar sig åt skändlighet och lögn, utan bara de som är skrivna i livets bok som tillhör Lammet.

Det sjunde och sista finns i 22:19, men där beskrivs det som en del i livets träd.

Livets bok är alltså väldigt viktig. Där står alla Jesu gärningar upptecknade och de är fullkomliga. Och där står namnen på alla de som trott på honom och som bär hans sigill på sina pannor. Det står att alla de som har sina namn i Livets bok står under hans beskydd och ska inte dömas för sina egna gärningar, för Jesus har fullgjort en fullkomlig rening för deras synder.

Att ha namnet i Livets bok är det samma som att tillhöra Guds utvalda av evighet. Det har ingenting att göra med vad vi gör här och nu. Det är det tillståndet som Jesus talar om: den som tror har evigt liv. Vi ska innan vi går till den tredje delen ännu citera från Ef 1:3–7 om denna härliga sanning:

Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Far, som i Kristus har välsignat oss med all andlig välsignelse i himlen! Han har utvalt oss i honom före världens skapelse till att vara heliga och fläckfria inför honom. I kärlek har han förutbestämt oss till barnskap hos honom genom Jesus Kristus, efter sin goda viljas beslut, till ära och pris för den nåd som han har skänkt oss i den Älskade. I honom är vi friköpta genom hans blod och har förlåtelse för våra synder.

Helvetet och eldsjön

Så har vi den tredje punkten, som inte är lätt att förstå. Många har säkert funderat över varför vi i den apostoliska trosbekännelsen läser om Jesus: "nedsteg till helvetet", i stället för "dödsriket". Vi bekänner oss till den bibliska sanningen att Jesus förkunnade sin seger över själarna i helvetet. Han steg inte ner till dödsriket i den meningen att han dog och blev begravnen, eller att han gick in i den yttersta plågan genom att lida i helvetet. Nej, han hade lidit färdigt på korset. Han sade ju: "Det är fullbordat." Men enligt Petrus förkunnade han sin seger för andarna i fångelset, över dem som hade vägrat att lyssna till Noa (1 Pet 3:19f). Ordet "dödsriket" (fi: tuonela) är olyckligt på det sättet att det för tankarna till det tillstånd som alla dödas själar befinner sig i, de som har dött kroppsligt. Ordet som i många bibelöversättningar översätts med "dödsriket" är på grekiska *Hades*. I den grekiska mytologin var det en uppsamlingsplats för alla döda. Den djupaste grottan i underjorden var *Tartaros*, dit de grova brottslingarna fördes.

SFB:s översättning med helvetet är omstridd, men den fungerar bra i de flesta sammanhang där grekiskan har *Hades* (på finska: *tuonela*; engelska översättningar har i allmänhet kvar *Hades*). Text berättelsen om den rike mannen och Lazarus beskriver den rikes plats som en

plågsam plats. Men här är det lite konstigt: "Och döden och helvetet kastades i eldsjön." En förklaring kan vara att helvetet är den osaliga plats dit deras själar som inte tror hamnar efter döden medan eldsjön är den slutliga platsen dit de osaliga med kropp och själ förvisas vid domen.

Det här kan vi inte uttala oss om med säkerhet, men en sak är fullkomligt klar: det finns en plats som är tillredd åt djävulen och hans änglar, och dit kommer de som inte tror att förvisas vid domen. De som förnekar den dubbla utgången har inte Bibeln på sin sida. Och den läran är själva grunden för att Jesus måste komma till jorden som Frälsare. Utan risken att hamna i helvetet skulle hans offer vara förgäves.

Den nya himlen och den nya jorden

I stället för grubbla över helvetet får vi nu avsluta med den sista versen i vår text, den som inleder den härliga beskrivningen av den nya skapelse som ska uppenbaras för alla som lever i tron på Jesus, de som har sina namn skrivna i Livets bok.

Det kommer en dag när allt det som nu är befläckt av synd och ondska ska vara borta för evigt. Det nya som kommer liknar inte den nuvarande världen. Allt ska bli nytt. Petrus skriver (2 Pet 3:10–13):

10 Men Herrens dag kommer som en tjuv, och då ska himlarna försvinna med våld samt då och himlakropparna upplösas av hetta och jorden och dess verk inte mer finnas till.

11 När nu allt detta går mot sin upplösning, hur heligt och gudfruktigt bör ni då inte leva 12 medan ni ser fram emot Guds dag och påskyndar dess ankomst – den dag som får himlar att upplösas i eld och himlakroppar att smälta av hetta! 13 Men efter hans löfte ser vi fram emot nya himlar och en ny jord där rättfärdighet bor.

Det ord som är översatt med "himlakropparna" kan också betyda "grundämnena". Hedegård har "elementen" och Giertz "materien". Den nuvarande jorden kommer att upplösas och bli till intet. Det är en punkt för skapelsen

som går mycket längre än syndafloeden. Nu är det tid för en helt ny värld, en som vi inte kan se för våra ögon. Var den är och hur den ser ut kan vi bara drömma om. Det är något fruktansvärt för dem som inte känner Jesus. Men den är härlig för de troende. Den får vi beskriven för oss i de sista kapitlen i Uppenbarelseboken, och den för tankarna tillbaka till paradiset som Gud hade skapat det: allt var gott.

Därför ska vi med iver söka frälsningen medan det är tid. Och i dag är nådens dag. I dag ljuder Ordet om syndares Frälsare, som inte vill något hellre än att kalla oss till sin gemenskap för att på den dagen välkomna oss till sin härlighet.

*O, se då fram mot hemmets strand
från jordens jämmerdal,
och minns att där i fridens land
är slut allt jordens kval!
Se upp med fröjd! Han kommer snart,
din Gud och Frälserman.
Vad nu är mörkt skall då bli klart.
Var trygg, snart kommer han!*

Amen.

Lovad vare Gud, och välsignad i evighet, som med sitt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Må hans Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.